

Pròleg

Multicatalans: veritats per a tothom

Alfred Bosch, director del CETC

La revista *Idees* sempre s'ha distingit per abordar el debat de qüestions vigents amb franquesa i profunditat intel·lectual. Des que es va fundar el Centre d'Estudis de Temes Contemporanis (CETC), com a *think tank* vinculat al govern de Catalunya, aquesta línia s'ha consolidat, i el seu òrgan principal de difusió n'ha fet de caixa de ressonància. En assumir la direcció del CETC l'any 2007, vaig creure que el millor homenatge als meus predecessors, i al nivell de discussió que es mereixia la societat catalana, era mantenir el llistó assolit.

Dit això, cal adaptar-se als vents que bufen en aquest inici del segle XXI. Per una banda, doncs, hem sumat a l'esforç de continuïtat de la revista en paper la nostra web del tot renovada, www.idees.net, a la qual hem volgut donar la dimensió i els recursos d'una veritable revista digital. L'acollida que ha tingut la web entre els mitjans de comunicació i les visites enregistrades en molt pocs mesos d'existència, han justificat amb escreix aquesta aposta.

D'altra banda, sense menystenir qualsevol temàtica, hem volgut centrar les atencions en aquells aspectes que ens han semblat més interessants des d'una òptica de país. Per al període que clourem el 2010 hem triat tres blocs que, sens dubte, són d'un valor estratègic inqüestionable: la immigració, les infraestructures i llengua i nació. Més enllà del conflicte o del titular del dia, és obvi que són tres camps que cal estudiar a fons, ajudant a fer-ne una reflexió sere-

na i lúcida. En bona mesura, atès que el CETC té vocació de servei, estem obligats a fer-ho. No podem esquivar les qüestions centrals que ens afecten, de la mateixa manera que hem de procurar abordar-les des d'una posició de màxima transparència, amb intel·ligència, sense partidismes ni judicis previs.

És el que hem procurat fer amb el primer bloc d'estudis, el de la immigració, els resultats del qual veureu en gran part en les pàgines que segueixen. Des del principi vam sostenir que no es podia caure en el cofoisme proverbial, aquell que es vanta d'un país fet a cop d'immigració, integrador i acollidor com cap d'altre, que no té cap problema a pair els fluxos migratoris dels darrers anys. També volíem evitar l'alarmisme estèril, el que canta les absoltes de la identitat pròpia, i que carrega tots els morts d'una societat de llarg recorregut a una gent arribada fa molt poc temps.

Si en algun terreny cal desconfiar d'un excés d'opinió, és en el de la immigració. Abans d'entrar en valoracions, val la pena fer un cop d'ull a les dades disponibles, que no són poques, i mirar de ser fidels a les veritats que se'n desprenen. Per això vam sol·licitar estudis de casos per part d'experts internacionals, en una comparativa que podia oferir llum sobre el nostre propi model. També vam encarregar informes de sociòlegs i economistes destacats que poguessin oferir un marc d'interpretació adequat per al cas català.

Les conclusions ja les sabrà extraure cadascú. Però en un balanç temptatiu, podem afirmar dues coses amb prou claredat. La primera és que els fluxos de nouvinguts que s'han produït en els primers anys de segle no són cap menudesa: en pocs anys Catalunya ha passat de xifres decimals a tenir un dels índexs més alts del món de població estrangera i de treballadors sense papers. Ens trobem, com les Balears i el País Valencià, al capdavant de la Unió Europea. El fet és irreversible, determinarà el futur del país tant o més que les migracions hispàniques del segle passat, i hi haurà un abans i un després. Això no vol dir que la identitat catalana acabarà essent ofegada per la immigració. Però significa que se'ns ha girat feina a tots: govern, agents socials, autòctons i nouvinguts.

La Catalunya del demà serà a la força molt més diversa. Però aquest no és el dilema central: el que pesarà més serà el fil conductor, el relat comú, la llengua compartida, el discurs de consens que pugui cohesionar la nostra pluralitat. En una societat d'òrgens ben distints, múltiple pel que fa a les arrels, cal saber quina identitat actuarà com a fita comuna. La multiplicitat com a punt de sortida, la catalanitat com a port d'arribada. Si ho volem dir d'una altra manera, la nació serà multicatalana o no serà.

El segon fet innegable és que la política, o si ho preferiu les polítiques, compten. I molt. El sector públic, els estats, treballen de manera obstinada per acomodar els canvis migratoris. Només cal fer un cop d'ull al que s'està esdevenint a Europa per comprovar aquesta obvietat. I si ens fixem en el que està succeint als països de parla catalana, entenem que allà on les polítiques públiques s'han desplegat amb més decisió, hi guanya la cohesió i la pròpia identitat. D'aquesta evidència se'n desprèn una lògica no tant corrent: que fóra bo reclamar i exercir el dret a decidir en aquest terreny. L'autogovern no només ha de servir per demanar més recursos, més serveis o més beneficis. També ha de portar a l'assumpció de més responsabilitats, tot i que d'entrada el terreny sembli abonat a la incomoditat.

La sobirania en les polítiques d'immigració és de les més decisives, i no pot ser ignorada. D'ella en depèn el futur del nostre país, i si passa per receptes o decisions impopulars, què hi farem. De moment, la calma social, resultat d'una barreja d'encert i de fortuna, demostra que les coses no s'estan fent del tot malament a casa nostra. Cal insistir en la feina feta i no arronsar-se davant dels reptes del demà.